

„FIGYELŐ”
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 296—534

Haladás
Lap: SZEP. 23
Megjelent:

Vágtam egy verset, akarod hallani?

Hatvani professzor úr, a Petőfi kultusz megszállottja. Nem csak most és nem csak azért, mert a centenáriumi esztendő emlék-atmoszférája különösen alkalmas a Petőfi kultusz lángjainak táplálására, hanem felévszázad óta, vagy — ahogyan a professzor maga vallja — amióta az első Petőfi verset ki tudta betűzni az elemista olvasókönyvből. Erről beszél most is a Budapest Székesfővárosi Népművelési Központ székházában, egy sereg rájongó ember előtt, akik áhitatosan hallgatják a multakat varázsló szavakat. *Történelmi sétára* vezeti hallgatóit a professzor! *Petőfi lábanyomát követi végig a városban.* „Meg akarom mutatni — mondja —, hogy ennek a hagyomány nélküli városnak, milyen és mennyi gazdag hagyománya van — amelyet csak rendbe és rendszerbe kell szedni; mint ahogyan sokkal kevesebb és érdektelebb hagyomány-nyal rendelkező városok tették.»

A negyvennyolcas Pest-Buda itkai tárja fel az a tíz szabadtéri előadás, amelynek során előkerülnek és meg-elevenednek a csodálatos magyar eposz aig ismert és részben ismeretlen. Hatvani professzor kutató méce-sének fényénél előbukkanó epizódjai.

A történelmi séta első állomása a Kossuth Lajos-utcai Horváth-ház. Ebben a házban volt az a nyomda, amelyben a *„Talpra Magyarok”* ki-nyomták. „Emlékszem — meséli a professzor úr — *ölvén esztendővel ezelőtt még teljesen olyan volt a ház udvara, mint amikor Petőfi itt járt.* Az udvar közepén mutatták akkor azt a kőkutat, amelynek párkányán ülve javította a korrekcióját. Már 1813-ban, ebben a házban volt a «Hazai és kül-földi tudósítások» szerkesztősége. Kazinczi is itt lakott 1789-ben.»

Két házzal odébb, a régi Nemzeti Színház felé, a «Casinó» mellett új leckét magyaráz Hatvani:

— Ebben a házban lakott *Labo-raljai Róza* és itt történt Petőfi és Jó-kai között az a kényes jelenet, amely miatt sokan megszólalták Petőfit, aki

barátja akarata ellenére titokban értesítette Jókai Győrben lakó édes-anyaát a házassági előkészületekről. A mama meg is érkezett Pestre — és bizony ennek a háznak a lépcsőjén olyan anyósjelölti beavatkozással próbálta megakadályozni a házasságot, hogy az egész Hatvani-utca idegyűlt a ház elé. Botrány volt, még pedig olyan, hogy emiatt Jókai alaposan megmondta a véleményét Petőfinek, aki «fogadatlan prókátorként avatkozott legprivátább családi ügyeibe.»

Egész kis könyvtárat hozott magá-val a professzor. Hóna alatt, zsebei-ben Petőfi-könyvek. Ami nem fér nála, azt a felesége adja kézhez.

Továbbvonul a furcsa processzió az Astoria elé. Megállanak a Magyar-utca sarkán. — Itt állott Kölber kocsi-gyáros háza. Ennek az udvarán lakott Petőfi, valóban nyomorúságos kis oda-ban, amelyet soha nem éri a nap su-gara. Haragudott is Petőfi ezért a Napra, verset is írt hozzá, amely-en felszólította, az « régi címborát », hogy ne vonja meg a szegény költőtől suga-rait.

Mindjárt fel is olvassa a professzor Petőfinek: „A Naphoz” című versét. A régi Nemzeti Színház kertjében mesél tovább a professzor:

— *Czakó Zsigmond „Végrendelet”* című darabját játszották a Nemzeti Színházban, amelynek bemutatójára az akkor már ünnepeit Petőfi is el-jött. *Egervári Polemkin Ödön* volt a neve annak a színésznek, aki bevitte Petőfit az öltözőkbe. A színészek nagy örömmel fogadták: Lendvai rőtönzött, szónoklással üdvözölte. Petőfi rendkívül szerényen viselkedett, alig néhány szót szolt — elfogódott és meghalt volt. A nézőtérben az első sorban kapott helyet, feszülten figyelte az egyébként jelentéktelen darabot és lelkesen, kigyulladt szem-mel tapsolt minden jelenet után.

Hogy mi volt ennek a nagy lelke-sedésnek oka, arra megint versben felel a professzor: felolvassa Petőfi *„Búcsú a színészettől”* e. költeményét.

A régi Nemzeti udvarából a mai szabadtéri egyetem utolsó állomására vezetői hallgatóit a professzor. Bomba-sebekkel borított átjáróház a Múzeum-körút és a Magyar-utca között. Szűk, négyszögletes udvaron veszk körül a hallgatók az egyre jobban belehelyülő előadó tanárt:

— Ezen a helyen állott száz év előtt a Lamats-féle vendéglő — a mostani vendéglő helyén — ahol Petőfi gyakran megfordult. Itt pohar-oztak a „Nemzeti Kör” tagjai — írók, költők, mecénások, közöttük *Tóth Gáspár jómódú szabómeister, aki Vörösmarty ajánlatára jótállást vállalt Petőfi első verskötetének nyomda-költségéért.* Ekkor már a „*Pesti D'vallapok*” segédszerkesztője volt Petőfi, de ez a stárum nem sokat lendített anyagi helyzetén. Kevesen tudják, hogy az öreg Petrovits fiá-nak minden pénzét eszedte. Itt ült egyszer régi iskolatársával Sas István-nal, aki a *Vasárnapi Ujság* egyik 1880-as számában elmesélte, hogy ebben a Lamats-féle vendéglőben együtt ebédel egyszer Petőfi is. Ebéd közben egy-egy sort firkantott Sándor, majd megszólalt: *Vágtam egy verset, akarod hallani?* „Persze hogy akarom” — mondta Szabó Pista. Már olvasta is Petőfi az új verset: *„Megy a juhász számaron, földig ér a lába.”* Igaz, hogy — előtte velő napon — más rodamli feljegye-zések szerint — az Alföldről érkezett Pestre, valószínű, hogy fejében hozta már a vers lektét.

Még a mostani kocsmáros is kiáll az a lóba hallgatni a históriát. Eddig csak az iparéletben hallotta, hogy „Száz év előtt híres emberek jártak a kocsmájában!”

— Mai évtelődásomat befejeztük — mondja a professzor —, a jövő héten megvünk Szalkszentánánban, ott folytatjuk.

Soha ilyen hálálkodó, lelkes hall-gatótság nem figyelt egyetemi elő-adásra. Alig akarnak távozni az ór-ról. Egy gimnáziumi tanár szoron-gatja Hatvani Lajos kezét:

— Köszönöm ezt a sok szép és új anyagot — mondja — továbbadom a diákjainknak. És nem fogok hányozni a jövő órától sem.

ZSOLDOS ANDOR